

2015

Jaarverslag 2015

Het Genootschap Onze Taal is een taalinstituut van naam met een indrukwekkend aantal leden, die tien keer per jaar het tijdschrift *Onze Taal* ontvangen. Maar de aanhang is nog groter: velen volgen Onze Taal ook via sociale media en nieuwsbrieven.

Het genootschap is op zoek naar nieuwe wegen om leden te werven, naar bredere inkomstenbronnen en naar aansluiting bij noodzakelijke automatisering en digitalisering.

Ledenstand

Het lidmaatschapsjaar 2015 werd afgesloten met 28.740 leden. Dat is een vermindering met 1,8% (510 leden) ten opzichte van 31 december van het jaar daarvoor, toen Onze Taal 29.250 leden had. Van de 28.740 leden hadden er eind 2015 1371 een digitaal abonnement. Tegenover 4950 nieuwe inschrijvingen in 2015 stonden 5450 opzeggingen en aflopende cadeau-abonnementen. Dat betekent meer dan 10.000 mutaties in het ledenbestand.

Donaties

Duizenden leden gaven gehoor aan het verzoek een donatie over te maken als aanvulling op hun contributie; tezamen maakten zij in de vorm van giften in het jaar 2015 ruim € 65.000 over aan het genootschap. Dit bedrag ligt zo'n € 8000 lager dan wat er in 2014 aan donaties werd ontvangen.

Tijdschrift Onze Taal

De jaargang van 2015 bestond uit tien nummers met in totaal 368 pagina's. Wederom kwam een zeer breed palet aan taalonderwerpen aan bod, van Engels op universiteiten tot laaggeletterdheid, van de vraag waarom het Nederlands geen wereldtaal werd tot versterkingen als *super*, en van gebarentaal tot de taal van Dimitri Verhulst. In juni verscheen een succesvol themanummer over het Frans als buurtaal, waarvan ook honderden losse exemplaren werden verkocht. Actuele onderwerpen waren het overlijden van Drs. P in de zomer van 2015, een bespreking van de nieuwe spellinggidsen in oktober en de hoogoplopende discussie over bezuinigingen op de neerlandistiek in het buitenland.

Redactie

Uit het lezersonderzoek dat het genootschap in de zomer van 2015 heeft laten uitvoeren door Duo Market Research blijkt dat het tijdschrift *Onze Taal* uitstekend gewaardeerd wordt. Het rapportcijfer voor *Onze Taal* in het algemeen is gemiddeld een 8,3, en dat is zeer hoog ten opzichte van andere ledentijdschriften en vakbladen. Leden waarderen de inhoud van *Onze Taal* gemiddeld met een 8,2 en de vormgeving met een 7,9. Alle aspecten van *Onze Taal* worden door een ruime meerderheid (minimaal 68%) van de leden als 'uitstekend' of 'goed' beoordeeld. 'De begrijpelijkheid van de artikelen' vinden de leden het sterkste punt (94% vindt *Onze Taal* op dit punt 'uitstekend' of 'goed'). Uit het onderzoek bleek verder een enorme loyaliteit van de leden: 93% van de leden is van plan om zijn lidmaatschap de komende jaren zeker of waarschijnlijk te continueren, en 25% van de leden wil graag een ander lid werven voor de vereniging.

Eind 2015 heeft de redactie een lezerspanel samengesteld, dat vanaf 2016 tweemaal per jaar bij elkaar komt om de inhoud en vormgeving van het blad te bespreken; daarnaast zal dat panel maandelijks schriftelijke vragen beantwoorden over *Onze Taal*.

De bureauredactie maakte verder onder meer de [Taalagenda Onze Taal](#), verzorgt samen met de Taaladviesdienst de eindredactie van de uitgave [TLPST](#), draagt dagelijks bij aan de [Facebookpagina](#), voorziet in het taalnieuws op de website en onderhoudt de website van het genootschap. Ook schreef de redactie mee aan het boek [Waar komt hagelslag vandaan?](#) en verzorgde ze daar de redactie van.

Bij de bureauredactie waren eind 2015 vier medewerkers werkzaam, met een gemiddelde aanstelling van 32 uur per week. De hoogleraren Jaap de Jong en Peter-Arno Coppen zijn al vele jaren als extern redacteur lid van de redactie.

Taaladviesdienst

Taaladviezen

In 2015 gaven de taaladviseurs ruim 3000 telefonische taaladviezen via het betaalde 0900-nummer en meer dan 2000 gratis taaladviezen via e-mail aan leden. Via Twitter werden er meer dan 2500 vragen beantwoord. Verder schreef de Taaladviesdienst nieuwe adviezen voor www.onzetaal.nl en zijn er veel adviezen herzien omdat er in 2015 een nieuwe *Spellingwijzer Onze Taal*, een nieuw Groen Boekje én een nieuwe Van Dale verscheen.

Betaalde opdrachten

In 2015 ontving de Taaladviesdienst netto € 140.282 voor werk dat voor derden werd verricht, inclusief het werk voor de Taalunie. Deze inkomsten zijn afkomstig van correctiewerk (€ 25.079), uit royalty's voor boeken en de Taalkalender (€ 12.850), de opbrengst van de telefonische adviesdienst (€ 6108) en van cursussen en workshops (€ 41.027). Door een bijdrage van de stichting Vrienden van Onze Taal kon de Taaladviesdienst voor een vergoeding van € 9983 aan bijzondere projecten werken, zoals de [Spellingsite.nu](#) en de *Jaarwoordenzoeker*.

2015 was het derde jaar van het vijfjaarsproject 'Taaladvies.net', dat Onze Taal in de periode 2013-2017 voor de Nederlandse Taalunie uitvoert. In 2015 werd voor dit project door Onze Taal € 55.590 in rekening gebracht. In 2015 werd verder voor het 29e jaar de concept-Troonrede gecorrigeerd en van commentaar voorzien. In 2016 zullen de diensten van de Taaladviesdienst actiever onder de aandacht worden gebracht, onder andere via advertenties in *Onze Taal*.

Vaste taken

Vaste taken van de Taaladviesdienst in 2015 waren verder het schrijven van de rubrieken 'Vraag en antwoord' en 'Taaltest' voor het tijdschrift *Onze Taal*, de eindredactie van de *Taalkalender* 2015 en 2016, de eindredactie van de e-mailnieuwsbrief [Taalpost](#), het schrijven van de e-mailnieuwsbrief [Woordpost](#) en van [Woordspot](#), een wekelijks woordblog voor scholieren, en het maandelijks meecorrigeren van de kopij en de drukproeven van het tijdschrift. In 2015 hebben de taaladviseurs veel tijd besteed aan de boeken [Spellingwijzer](#) en de [Snel spelwijzer](#), die uitgegeven zijn in samenwerking met uitgeverij Unieboek Spectrum. Ook is de website Spellingsite.nu gelanceerd. Bij de Taaladviesdienst waren eind 2015 vijf taaladviseurs werkzaam, met een gemiddelde aanstelling van 29 uur per week.

Publiciteit

In 2015 kreeg het genootschap veel aandacht in de media. Sinds mei 2014 bemant de Taaladviesdienst wekelijks het 'Taalloket' in het radioprogramma *De Taalstaat*, een taalprogramma van Frits Spits op NPO Radio 1 op zaterdagochtend, met een bereik van 300.000 luisteraars. *De Taalstaat* organiseerde in de periode januari-mei samen met Onze Taal de verkiezing van de beste leraar Nederlands. Redactielid Peter-Arno Coppen droeg in die periode wekelijks bij aan het programma. In oktober nam Giel Beelen, van de ochtendshow [GIEL](#) het eerste exemplaar van de *Spellingwijzer* en de *Snel spelwijzer* in ontvangst. In juni vertelde eindredacteur Kees van der Zwan bij [GIEL](#) over het [juninummer](#) van Onze Taal, dat als thema 'Het Frans als buurtaal' had. Ook het artikel over moeilijk uitsprekbare woorden kreeg veel aandacht in uitgebreide items in het *NOS Journaal* en *De Taalstaat* op Radio 1.

Begin november vertelden eindredacteur Kees van der Zwan van *Onze Taal* en Laura van Eerten van het [INL](#) in *De Taalstaat* over het boek [Waar komt hagelslag vandaan?](#), dat de redactie in coproductie met het INL heeft geschreven, en heeft geredigeerd. Laura van Eerten deed dat ook in *De Ochtend van 4*.

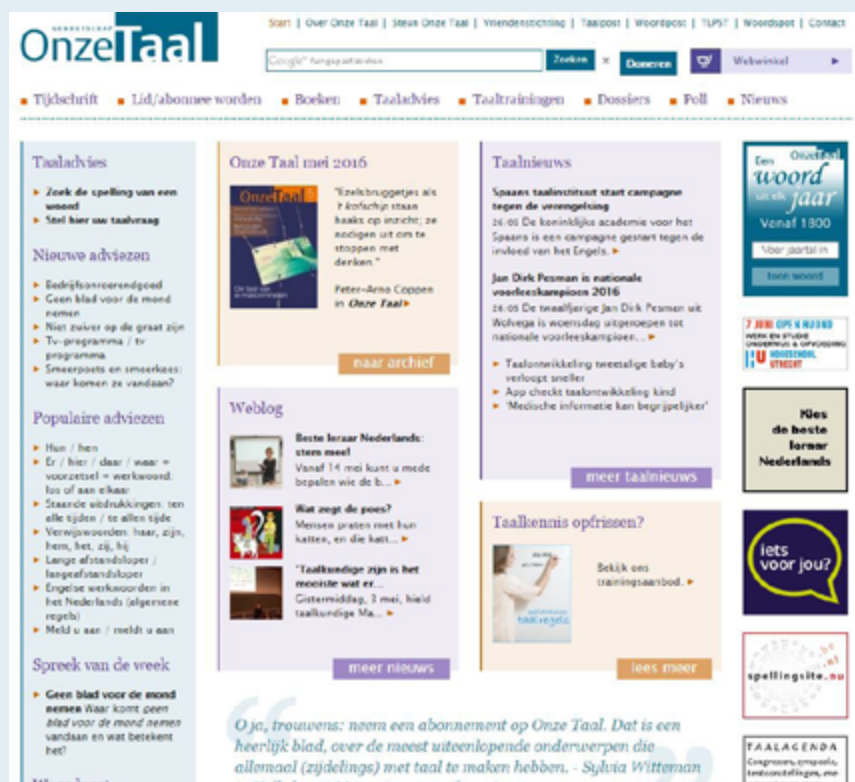
Op 7 november 2015 riep Onze Taal tijdens het congres *sjoemelsoftware* uit tot woord van 2015 - verschillende media besteedden er aandacht aan ([NOS](#), [Nu.nl](#), [Villamedia](#)).

De bureauredactie droeg maandelijks bij aan een taalrubriek in de populaire jongerenkrant *Kidsweek*.

[Bekijk hier het volledige overzicht van Onze Taal in de media.](#)

Onzetaal.nl

De website van Onze Taal trok in 2015 gemiddeld per maand 1.040.000 bezoekers (in 2014 was dit 912.500), een groep die bestond uit 660.000 'unieke' bezoekers (in 2014 was dit 600.000). Per maand worden gemiddeld 1.551.000 pagina's opgevraagd. Ruim 80% van de bezoekers gaat allereerst naar de site voor een taaladvies. In 2015 stond Onze Taal op positie 595 in de top-1000 van best bezochte websites in Nederland (bron: [Alexa.com](https://www.alexa.com)).

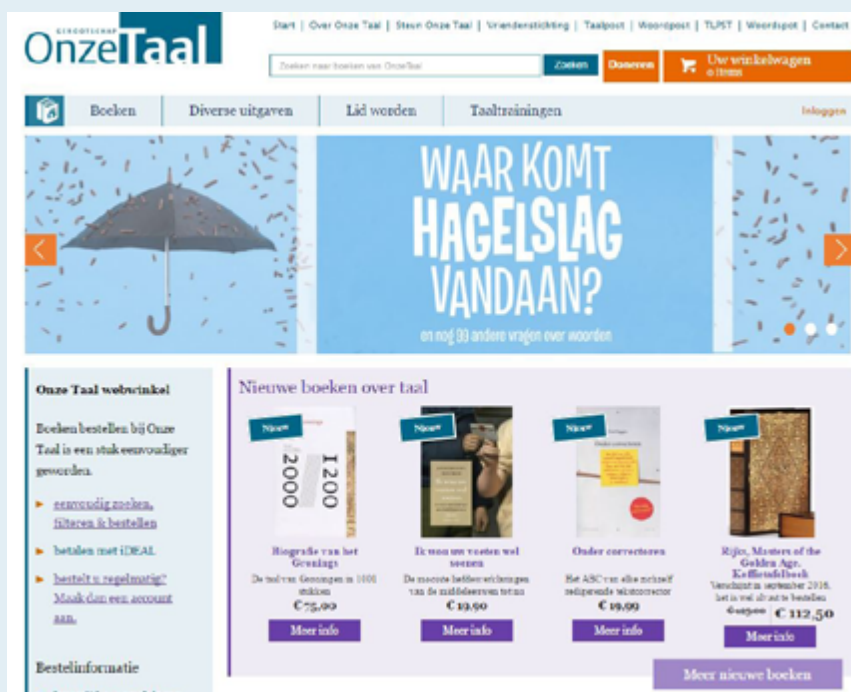

Begin 2015 werd op de website een ‘jaarwoordenzoeker’ geplaatst, die gemaakt is dankzij financiële steun van de stichting Vrienden van Onze Taal. Hiermee kunnen bezoekers van de website voor elk jaartal vanaf 1800 woorden en uitdrukkingen oproepen die dát jaar voor het eerst zijn aangetroffen. De ‘jaarwoordenzoeker’ zorgde de eerste weken voor een grote piek in het websitebezoek.

Webwinkel

Vanaf begin 2015 is veel werk verricht voor de [nieuwe webwinkel van Onze Taal](#). Deze online winkel is allereerst een plaats om een ruim assortiment aan taalboeken aan te bieden – inmiddels zo'n 80 titels. De winkel is in 2015 ook de belangrijkste plaats geworden om nieuwe leden in te schrijven en direct te laten betalen bij aanmelding. Daardoor vallen bij de meeste nieuwe leden de kosten weg voor facturering (acceptgiro's nasturen). Verder is de winkel ingezet voor de 1350 aanmeldingen van het tweejaarlijkse congres, waarbij voor de inschrijving direct kon worden betaald. In 2015 werden via de webwinkel ongeveer 11.000 boeken en andere uitgaven verkocht. Ten opzichte van 2014 (7850 exemplaren) is dat een stijging met 40%. In de periode juli-oktober werden via de winkel honderden exemplaren van de nieuwe grote Van Dale verkocht, wat aanzienlijk bijdroeg aan de verdienste vanuit de webwinkel. Dankzij advertenties, banners en sociale media zijn in totaal 4956 nieuwe leden en (proef)abonnees geworven.

Marketing

In 2015 is door het genootschap een keuze gemaakt voor professionele marketing. Die wens bestond al jarenlang bij de vereniging, maar de financiën lieten geen structurele uitbreiding van het aantal personeelsleden toe. Door het vertrek van een taaladviseur kwam er binnen de bestaande formatieruimte de mogelijkheid om een marketingmedewerker aan te trekken. Het aantal taaladviseurs ging daarmee van zes naar vijf terug, maar de nieuwe medewerker zou ook coördinator van de Taaladviesdienst worden. In oktober is voor deze functie Paula Vrolijk-de Vries aangesteld, een ervaren marketingmanager. Haar belangrijkste taak wordt de professionele ledenwerving voor Onze Taal en de marketing en coördinatie van de Taaladviesdienst.

Het genootschap wil graag na twaalf jaar daling van het ledenaantal de lijn ombuigen naar ledengroei door nieuwe manieren van ledenwerving. Verder zullen nieuwe wegen worden bewandeld om de cursussen en trainingen van de Taaladviesdienst bij een groter en breder publiek bekend te maken. De werving van nieuwe leden was vele jaren voornamelijk gebaseerd op plaatsingen van advertenties in kranten en tijdschriften.

Ledenadministratie

Door de toename van de werkzaamheden, onder andere voor de webwinkel, is er behoefte aan een nieuw ledenadministratiesysteem. Het bestaande systeem voldoet niet meer aan de eisen van efficiëntie en brede inzetbaarheid. In 2016 zullen oriënterende gesprekken gevoerd worden met leveranciers van zulke systemen.

Taalpost

De elektronische nieuwsbrief *Taalpost* wordt sinds 2002 drie keer per week gratis toegestuurd aan belangstellenden. Het bereik van de taalnieuwsbrief heeft zich sinds 2013 gestabiliseerd rond 22.000 abonnees. De Nederlands-Vlaamse redactie van Taalpost werd ook in 2015 gevormd door twee externe medewerkers: Marc van Oostendorp en Erik Dams. Zie www.taalpost.nl.

Woordpost

De nieuwsbrief *Woordpost* verschijnt sinds 2009. Daarin licht de Taaladviesdienst tweemaal per week een moeilijk woord uit de actualiteit toe (betekenis, herkomst en uitspraak). *Woordpost* had eind 2015 19.250 abonnees. Zie www.woordpost.nl.

In 2016 zal er een nieuw e-mailmarketingsysteem voor *Taalpost* en *Woordpost* in gebruik worden genomen. Het doel is om het aantal nieuwsbrief-abonnees te verdubbelen.

TLPST

TLPST is een taalnieuwsbrief voor scholieren. Deze nieuwsbrief verschijnt eenmaal per maand in samenwerking met de educatieve uitgever Noordhoff te Groningen, als voorziening bij hun lesmethode *Nieuw Nederlands*, die door 60% van de middelbare scholen gebruikt wordt. *TLPST* komt door deze samenwerking maandelijks bij ruim 6000 leraren Nederlands terecht als lesmateriaal. Door de samenwerking met uitgeverij Noordhoff neemt de algemene bekendheid van *TLPST* verder toe: begin 2014 waren via Onze Taal ook ongeveer 2100 docenten en scholieren geabonneerd, dit steeg eind 2014 naar 2513 gebruikers. Eind 2015 was dit gegroeid naar 2888 gebruikers. Zie www.tlpst.nl

Woordspot

Woordspot is gericht op vergroten van de woordenschat van jongeren van twaalf tot zestien jaar in de onderbouw van de middelbare school. Het geeft wekelijks in de vorm van een blog uitleg bij een lastig maar nuttig Nederlands woord. *Woordpost* wordt gemaakt door de Taaladviesdienst in samenwerking met educatieve uitgever Malmberg. Malmberg heeft *Woordspot* voor docenten Nederlands tot onderdeel gemaakt van de lesmethode *Talent*; daarmee is ook het rechtstreekse bereik van de uitgave sterk vergroot: maandelijks wordt www.woordspot.nl 8000 keer bezocht.

Sociale media

- Sinds 2009 beheert de Taaladviesdienst op de professionele netwerksite LinkedIn een [Onze Taal-groep](#). Eind december 2015 had deze groep 12.000 leden.

- Onze Taal heeft sinds 2009 ook een Twitteraccount. Het account wordt gebruikt om taalnieuws te verspreiden, taaladviezen te geven, leden te werven en deelnemers voor de taaltrainingen te werven. Eind 2015 waren er bijna 64.000 volgers. Onze Taal staat in de top-500 van Nederlandse twitteraars, op positie 486.

- Ook de Facebookpagina van Onze Taal wordt door steeds meer taalliefhebbers gewaardeerd. De berichten worden volgens een min of meer vast stramien verspreid: op maandag een puzzel, dinsdag een quiz, woensdag discussie of een tip, donderdag een actueel/interessant woord en vrijdag is kronkeldag. Vooral de taalkronkels zijn erg populair.

Eind 2013 had de pagina 14.400 'likes', en dat nam in 2014 explosief toe tot 32.700 en tot 46.200 op 31 december 2015.

De Facebookredactie wil mensen interesseren en enthousiasmeren voor taal en Onze Taal door het organiseren van weggeefacties en prijsvragen, en door artikelen in het tijdschrift en andere Onze Taal-uitgaven onder de aandacht te brengen.

V.l.n.r. Frits Spits, prinses Laurentien en congresspreker Henkjan Honing.

Congres

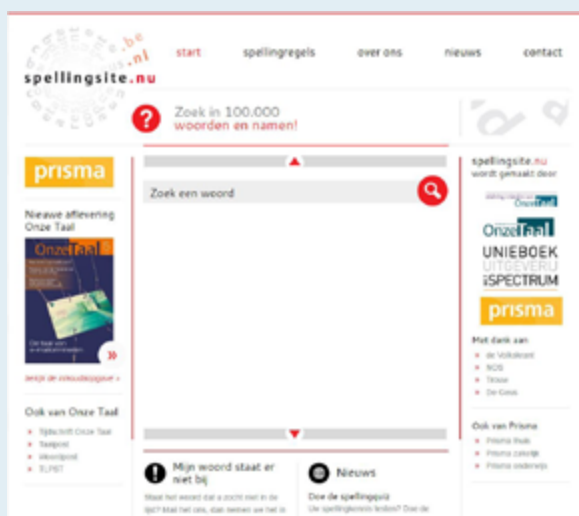
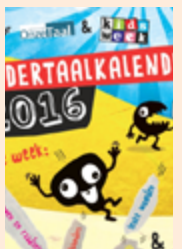
'Klinkend Nederlands' was het thema van het tweejaarlijkse publiekscongres van Onze Taal, dat op 7 november 2015 plaatsvond in het Chassé Theater in Breda. Voor een bijna uitverkochte zaal (zo'n 1350 bezoekers) lieten uiteenlopende deskundigen horen hoe – en hoe nauw – taal samenhangt met uitspraak, klank en muzikaliteit. En diverse artiesten demonstreerden hoe zij hun taal laten klinken. Het radioprogramma [De Taalstaat](#) van NPO Radio 1 verzorgde een live-uitzending vanaf het congres.

[Bekijk hier een fotoverslag van het congres](#)

[Bekijk hier de filmpjes van de sprekers op het congres](#)

Overige activiteiten van Onze Taal in 2015:

- In november is in samenwerking met het INL het boekje *Waar komt hagelslag vandaan?* uitgebracht (auteurs: redactie Onze Taal en INL). Dit boekje is via een ludieke actie (er werden zakjes hagelslag bijgevoegd) gepresenteerd aan de bezoekers van het Onze Taal-congres op 7 november. Tijdens het congres werden er al bijna 300 exemplaren verkocht. Aan het eind van 2015 was de eerste oplage van 5000 exemplaren bijna uitverkocht.
- In oktober verschenen twee uitgaven in samenwerking met uitgeverij Unieboek Spectrum/Prisma:
 - [Snelspelwijzer Onze Taal](#), de spellingregels in zakformaat (auteurs: Wim Daniëls en Onze Taal).
 - [Spellingwijzer Onze Taal](#) (auteurs: Taaladviesdienst Onze Taal en redactie Prisma, met medewerking van Wim Daniëls).
- In oktober 2015 is de website [Spellingsite.nu](#) gelanceerd in samenwerking met uitgeverij Unieboek Spectrum/Prisma. De site geeft van zo'n honderdduizend woorden en namen de juiste spelling en verwijst bij iedere term naar de achterliggende spellingregels.

Verder verscheen:

- De *Kindertaalkalender 2016* is in samenwerking met de jongerenkrant *Kidsweek* uitgebracht bij uitgeverij Bekking & Blitz.
- De 23ste editie van de *Taalkalender Onze Taal*.

Plannen 2016

Meer losse verkoop

Vanaf begin 2016 is *Onze Taal* in veel meer boekhandels dan voorheen verkrijgbaar. Gestart werd met 26 verkooppunten. Het valt te verwachten dat dit aantal in de loop van het jaar verder zal stijgen. [Hier](#) is te lezen welke boekhandels *Onze Taal* in het assortiment hebben opgenomen.

Communicatie met (potentiële) leden

In 2015 is geïnvesteerd in een nieuw e-mailmarketingstelsel (Mailplus), waarmee op een professionele manier nieuwsbrieven verstuurd kunnen worden. In december 2015 is de eerste ledennieuwsbrief verstuurd via dit stelsel, naar 15.000 leden van wie een e-mailadres bekend was bij de ledenadministratie. De ledennieuwsbrief bevat onder andere nieuws over de vereniging (zoals een kijkje achter de schermen van verschillende afdelingen), een taalquiz en een winactie. Deze nieuwsbrieven worden maandelijks verstuurd en worden door een groot aantal leden geopend (57,4%). In 2016 zal het nieuwe e-mailmarketingstelsel ook voor *Taalpost* en *Woordpost* in gebruik worden genomen.

Website

In de zomer van 2016 zal de [website van Onze Taal](#) 'responsive' worden gemaakt. Dat wil zeggen dat de site zich aanpast aan het apparaat waarop het getoond wordt, of dat nu een tablet is of een telefoon. Ook wordt het ontwerp van de website sterk herzien en verbeterd. Op de nieuwe website zal een prominente rol komen voor de ambassadeurs van Onze Taal: bekende Nederlanders die willen pleiten voor aandacht voor (goed) taalgebruik én voor het lidmaatschap van Onze Taal.

Bij de stichting Vrienden van Onze Taal worden ook in 2016 nieuwe projecten van Onze Taal voor financiering en uitvoering voorgelegd.

Financiële situatie en ledental

In de afgelopen jaren is de contributiestijging heel beperkt gehouden. In 2014 werd de contributie voor het eerst in 9 jaar niet verhoogd (bleef € 34,50) en per 1 januari 2015 was de stijging beperkt tot € 0,50 naar € 35,-. Deze verhoging kon de stijging van de kosten in dat jaar niet helemaal compenseren.

De verschillen tussen de realisering en de begroting zijn als volgt toe te lichten. De te verwachten contributie-inkomsten waren € 28.000 te hoog ingeschat in de begroting. De Taaladviesdienst had minder inkomsten dan verwacht (- € 6500) door een grote tijdsinvestering in projecten ([Spellingwijzer Onze Taal](#) en [Spellingsite.nu](#)) waarvan de potentiële verdiensten pas in de toekomst terug kunnen komen. De webwinkel is in 2015 flink uitgebreid: die bracht dan ook € 28.000 meer op dan begroot (netto € 61.000 in plaats van € 33.000, maar deze stijging was voor het grootste deel te danken aan de eenmalige verkoop van de grote Van Dale). Verder bleven de giften in 2015 wat achter bij de verwachting; er werd € 65.000 overgemaakt (een daling van € 8000 ten opzichte van 2014). Onze Taal is grote dank verschuldigd aan de duizenden leden die in 2015 een extra bijdrage doneerden aan de vereniging.

Aan de kostenkant waren de lasten voor het tijdschrift te hoog ingeschat (een meevaller van € 36.000). De allergrootste overschrijding van de begroting zat in de personeelslasten (+ € 43.000), die nagenoeg geheel veroorzaakt werd door een groot aantal overuren voor de twee extra projecten van de Taaladviesdienst en het tweejaarlijkse congres. Voor de laatste post was echter in 2014 al een reservering gemaakt. Al met al resulteert onder de streep een negatief resultaat van € 39.832. Daar staan twee eerder gemaakte reserveringen tegenover: een bestemmingsreserve van € 22.500 voor het congres van 2015, en een afschrijving van € 10.000 van de 'Bestemmingsreserve digitalisering'. Als het resultaat van € 39.832 ten laste wordt gebracht van deze reserves, resulteert een negatief bedrag van € 7.332 dat ten laste komt van de continuïteitsreserve van Onze Taal.

Begroting 2016

De begroting van 2016 kwam tot stand in september 2015, vóórdat een marketingmedewerker was aangetrokken om op een vernieuwende wijze leden te gaan werven. Er is rekening gehouden met een hogere contributie-opbrengst van € 15.000 als nettoresultaat van een eventueel ledenverlies (- € 20.000) en een hogere contributie (+ € 35.000). De personeelslasten zijn 1,5% hoger begroot (+ € 10.000) en voor nieuwe marketingplannen is reeds € 10.000 extra uitgetrokken. Onder de streep is een voorzichtig resultaat voorzien van + € 3500.

Bestuur

Het bestuur bestond eind 2015 uit mr. G.C. (Gert) Haverkate (voorzitter), prof. dr. C.J.M. (Carel) Jansen (vicevoorzitter), drs. M.A. (Margot) Scheltema (penningmeester), dr. E.H.C. (Els) Elffers (secretaris), lic. M. (Martine) Tanghe en drs. L. (Livia) Verstegen.

Bureau

Bij het bureau van het genootschap waren eind 2015 veertien medewerkers in dienst (gemiddeld 30 uur per week), in totaal een formatieruimte van 11,5 fulltime arbeidsplaatsen (fte). Vier externe medewerkers verrichten op contractbasis werk voor de redactie van *Onze Taal* en voor *Taalpost*.

Den Haag, mei 2016